1951 — NAM 20 SEPTEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1364

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 57-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN, HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES
Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m 068 de large.
Une serie insertion, . . . 0$10 le c/m
Par contrat annuel
Par centimetre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m
Réclame dans la 3e page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . 1$50 le c/m
Un traité à forfait pour les contrats importants.

Thư từ viết bằng quốc-ngữ

(DƯ-LUẬN)

Hôm chủ-nhật vừa rồi, khi đang vui câu chuyện với một người nhà quê mới ra, thì chúng tôi thấy người ấy đưa cho xem một cái thư mà nói rằng: « Cái thư này viết bằng quốc-ngữ, tôi đọc hiểu cả. Duy chỉ có mấy chữ ở dòng trên cùng và ở ngoài phong bì, thật tôi đã chạy từ đầu làng đến cuối xóm hỏi mãi mà không ai vỡ là chữ gì. Ông thử xem hộ xem. . . . »

Chưa cầm phong thư, chúng tôi dự đoán được trước cái chỗ mà người nhà quê đã kêu là khó khăn. Kịp lúc xem đến thư, thì quả nhiên như thế: cái dòng đầu ấy là niên-hiệu, cái để ngoài phong bì ấy là chỗ ở. Chúng tôi mỉm cười và giải nghĩa phân minh cho người nhà quê nghe: chữ *septembre* là tháng chín tây, chữ *village* là làng, là xã, chữ *canton* là tổng. Còn chữ *le*, cả chữ *monsieur*, chúng tôi chịu phải làm thinh, vì xin thú thực, quả chúng tôi chưa biết dịch thế nào cho đúng.

Người nhà quê ra dáng mừng rỡ: « Ô, cha! thế mà tôi cứ tưởng có sự gì bí mật! . . . Một chốc người ấy nói luôn: Ba bốn hôm nay, tôi không rõ nghĩa mấy chữ ấy mà trong lòng lấy làm ngờ vực bâu khoăn. Rõ cái nhà ông XXX viết cái thư này thiếm đọc làm sao! . . . Nghe thấy hàng tiếm đọc, thì vội vàng chúng tôi cải ngay đi mà rằng: Nói thế thì oan quá! Ai lại có muốn lấy mấy chữ ấy để thiếm ông làm gì! Chẳng qua là. . . một cái thói quen đó mà thôi — Ừ, thế ông ta lại viết những chữ gì, sao không viết ngay tháng chín, là làng, là tổng, có phải tôi hiểu được cả cái thư không còn một chữ nào là sót nghĩa nữa không? » — Người nhà quê gãi cổ cãi như thế làm cho chúng tôi hết đường đối đáp và phải nói làng sang chuyện khác.

Những câu cãi ấy thế mà rồi thành được một bài học rất qui hóa cho chúng tôi. Vì, hồi nghĩ lại, khi viết thư cho ai, chúng tôi thường cũng viết như thế, và dám xin mạn phép, có lẽ còn nhiều người đồng thời ta cũng mắc cái tật ấy cả. Nghĩa là, khi ta viết một cái thư quốc-ngữ, dù cho quốc-ngữ có đủ tiếng dùng, thường ta cũng hay pha một đôi chữ ngoài vào, khiến cho người thông thuộc chữ ngoài lắm lúc đọc thư phải bật cười, ta thán mà người chỉ biết quốc-ngữ có bận đọc thư phải cái nỗi tức mình và ngơ ngác như người nhà quê vừa kể chuyện trên này.

Ngoài phòng thư, bất cứ là viết cho ai, người ở nơi cận thanh giáo dùng chữ ở chốn thôn quê hẻo lánh, ta cũng dùng chung một chữ *monsieur* cả, tưởng như cái lưỡi tự-nhiên uốn theo chiều nào cũng được không cần phải học tập trước đã. Chỗ ở của người nhận thư, để tên làng, tên tổng, tên phố, số nhà đã đành, nhưng lại không dùng chính chữ làng, tổng, phố mà viết là *village..., canton... rue de* phố hàng (!).... như là chỉ có những tiếng mới ấy mới gọi tên được làng mạc ở đâm thôn quê, phố xá ở ngoài thành-thị.

Kịp đến lúc viết thư, cái nơi mình ở, tuy là đội ba chữ, cũng viết luôn làm một mà bỏ hết cả các dấu, độc âm hóa ra liên-âm, chữ sai thành giọng cũng sai: Phú-thọ biến ra Phutho, Hòa-bình biến ra Hoabinh, Tứ-sơn, Bắc-mục, hóa ra Tuson, Bacmuc Chợ-bờ, Chợ-chu hóa ra Chobo, Chochu, Bạch-hạc, Việt-trì hóa ra Bachat, Vietri:... người mà không biết các nơi ấy, chắc cho là những tiếng la đâu đâu, chớ không phải là chính tiếng Việt-Nam chỉ những châu, huyện, phủ, tỉnh cùng các nơi đó-hội trên mặt đất Việt-Nam.

Ngày và năm dùng số Á-rập là phải, nhưng nếu tháng mà viết là *septembre, octobre* . . . tuy chỉ có mười hai chữ không mấy, song người chỉ biết quốc-ngữ cũng không sao đọc nổi.

Rồi đến cái danh hiệu lại cũng như người phong bì để tỉnh một chữ *Monsieur*. Monsieur Cả, Hai, Ba, Tư, Mousieur Thông, Phán, le Quan Tham, le Tri huyện, le Đốc-học, le Tro-tá. . . . Hay có viết khác đi, thì lại: *Madame* Năm *Mademoiselle* Sáu, *Mon frère chéri cher ami. Messieurs* X et Z..... ấm tà mình viết có khi phốt lê lê mà nghĩa chữ thường thường người xem mập-mờ không thông hiểu.

Cuối cái thư, lại giở một thói những: *votre ami qui vous embrasse*, như anh em ta đã truật hẳn sự vái chào mà hôn nhau trên gò má. *salutations distinguées, très distinguées* tưởng chừng lễ phép lắm. nhưng biết đâu cái chữ ấy dùng có khi hóa ra vô lễ và mếch lòng người trên . . . .

Cũng nguyên cái thông-bánh này do tự đâu? — Hoặc có người bảo là do tự cái tính khoe khoang, biết được năm ba chữ là thi cầu kỳ dùng cho lộ lẹo, những sự muốn nạt người còn chưa biết được bằng mình; cái trò đời: ta đã dột, lại còn thấy có người dột hơn ta. — Hoặc có ông đồ cho tại một cái sính không phải đường, chính tiếng của mình có thì mình bỏ, mình đi nhặt một vài tiếng ở đâu đâu cho là kiểu với thiên hạ; cái thói đời: Bụt trong nhà chẳng cầu, cầu Thích-ca ngoài đường. — Hoặc có kẻ nghị luận chán rồi kết lại rằng: Chẳng qua chỉ bởi một cái thói quen, quen tai, quen mồm, quen tay, quen bút, bắt chước đã quen đi rồi, cái lỗi gửi thư bằng tòa Bưu-cục dễ bắt chước được, thì cái lỗi viết niên-hiệu để phong-bì còn nể-hà gì mà không bắt chước cho nó hệt luôn thể? — Hoặc có nhà ngẫm-nghĩ mãi, rồi tán lý rằng: Rút lại chỉ bởi một cái nết cẩu-thả, hấp tấp đó mà thôi. Cái gì cũng thói đời đua đà, mấy chữ dùng trong một phong thư là việc nhỏ mọn có cần chi, mà chẳng đua đà cho thuận tiện, lại còn bày vẽ, quá ư chấp nệ, quá ư hà khắc, chỉ mất công nhọc mình mà thực không bổ ích. — Sau rồi có người lại cãi: không phải là khoe, không phải là sính, không phải là quen nết hay cẩu thả, duy chỉ có một cái tội là tội kém quốc-ngữ, quốc ngữ vốn đã không được giàu có lắm, quốc-ngữ lại không chịu học cho đến nơi, tìm cho ra mối, khiến dùng cho nên việc. . . .

Ừ, mà nghĩ cho cùng, cái lẽ sau này có khi mạnh hơn cả. Chỉ vì nỗi không thông được quốc-ngữ mới gây thành được cái tình trạng như thế. Song tuy biết thế mà đã có cách gì làm cho được lương hảo lên chăng? Chúng tôi xin tự thú, quả không phải là dễ. Xin để các bực cao-minh chịu khó lưu tâm mà nghĩ giúp, trước là có ích cho đồng bào, sau là vun giồng lấy quốc-ngữ.

(*Còn nữa*) N.Ô.N.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux. ngày 18 Septembre 1923

Việc rối loạn ở Tây-ban-nha

Nhà vua có chỉ-dụ bắt các quan thượng-thư về ngạch quan-văn, và ưng-chuẩn việc thiết quân-luật.

M. Garcia Prieto có viết thư cho đại-tướng Prime Derivera xin đem xét ấn ông ngay, để thiên-hạ rõ những điều ông bị kháng cáo là sai không đúng.

Nước Bảo và nước Yougo Slavie

M. Patchitch có báo với quan thủ tướng nước Bảo rằng chánh-phủ nước Yougo Slavie ưng lời chánh-phủ nước Bảo ban họp một tiểu-hội-đồng theo như các điều-khoản trong bản giao-ước Niếp để giải-quyết xong cái nỗi lo về việc có toán quân đóng ở đường cong giới nước Yougo-Slavie.

Nước Ý và nước Hy-lạp

Hội-đồng điều-tra của Đồng-minh do đại-tá Nhật-bản Shibouya chủ-trương đã tới Janina ngày 17 Septembre. Hội-đồng bắt đầu làm việc ngay.

Nước Ý có cho hai chiếc thiết giáp-hạm đến đất Patrée.

Việc nước Đức

Thủ-mồ ở tả-ngạn sông Rhin rất là náo-động về việc xin tăng tiền công. Cái phong-trào ấy bắt đầu ở mỏ Yergardi, nay đã lan đến mỏ Frederik Heinrich. Thợ thuyền tại mỏ này đòi đặt lệ một ngày làm việc sáu giờ, và xin một số tiền phụ-cấp vì vật ẩn thức đăng đắt đỏ là 500 triệu marks.

Linh đã đến đóng ở các mỏ Pressen 1 và 2 ở Gnisenau và ở Scharnhorst cùng các đường hỏa xa ở gần đấy, ngày hôm 16 Septembre. Không xảy ra việc gì cả.

Tại nhiều nơi nhất là ở Coblence và ở Westphalen người Đức làm điện báo đã trở lại làm việc, do quyền các quan chức Đồng-minh quản-đốc.

Nước Ý và nước Yougo-Slavie

Ngày 15 Septembre, bộ thư-ký hội Vạn-quốc đã trước họ bản hòa-nghị của hai nước Ý và Yougo Slavie, cùng là các bản giao-ước Saint-Marguerite ký ngày 23 Octobre 1922!

Tại hội Vạn-quốc

Các đại-biểu về bán đảo Balkan sẵn lưu tâm về việc của hai nước Ý và Yougo-Slavie, ngày nào các bản-ban nào họp hội-nghị hai lần, song chưa ban nào soạn xong tờ trình cả, vì vậy đại-hội đồng định hội-nghị ngày hôm thứ tư để xét việc ấy, nay lại hoãn đến ngày hôm thứ năm mới họp.

Tiểu ban coi về việc thanh giảm quân-bị lại bàn đến bản dự-thảo về việc lật-quốc tương-tế, tương-trợ lẫn nhau.

M. Banès (Tchéco-Slovaquie) nói rằng các bản giao-ước riêng của các nước ký với nhau không có hại gì đến bản hiệp-ước này của các nước, nhưng có tự-tích-chu cái chánh-sách liệt quốc đã hứa.

Viên đại-biểu nước Ba-lan có nói: Cái tình-trạng mỗi nước một khác, đối với nhiều nước khi một cái hiệp ước chung không đủ làm bảo chứng, lại có cái giao-ước riêng với các nước mới được.

M. Lange (Na-uy) thì không hiểu đồng-tình về các bản giao-ước riêng.

Tiểu ban coi về các vấn-đề chuyên-môn đã xét các công việc của hội-đồng Tài-chánh trong năm vừa qua.

Tiểu ban coi về sổ chi thu dưỡng sẽ có dự toán về năm 1924.

Tiểu ban coi về các vấn-đề nhân-đạo và xã-hội thì xét các vấn-đề quan hệ về việc buôn nhà-phiến, Phái-bộ Hoa-kỳ cũng dự nghị.

Tiểu ban chánh-trị thì xét việc đất Carélie Orientale của nước Finlande với nước Nga. Tòa Trị-sự cũng có hội nghị để xét việc Jawering của nước Ba-lan và nước Tchéco Slovaquie.

Cavite, ngày 18 Septembre

Về cái nạn động đất ở Nhật bản

Tin Kobé — Nay mai tàu André Leban và tàu Président Wilson tới nơi, thì bao nhiêu người ngoại-quốc bị nạn sẽ tránh ra khỏi các miền hãy hoại được hết. Các báo Nhật có khen ngợi cái cách cứu nước, nhất là nước Hoa-kỳ, đã sẵn lòng cứu trợ những kẻ bị nạn.

Tại Honđau đã thiêu đi mấy đồng tử-thi.

Sông Sumida trôi những tử thi đi thôi, các quan chức tìm hết cách mà vớt đi.

Chuyện kỳ khôi

Cái lọ cổ nhất thế-giới

Độ này trong các báo có nói đến những người hay là vật lạ kỳ nhất thế-giới. Song người, vật kỳ là cần ngoại-quốc. Nước ta ba chăng có cái gì để khoe với năm châu hay sao?

Mới rồi người ta đào được ở trong xứ ta một cái lọ sành to mà tròn như quả trứng vịt, miệng lọ bịt đồng, giữa bụng lọ có một cái lỗ, trong lọ có một chất đen như than vụn, chắt ấy đốt lên có mùi thơm. Xin nói ngay đó là *một cái lọ bắt thuốc phiện*.

Theo như lời một nhà bẹp tại trò-đành nước Đại-Nam thì có 18 cái lọ ấy có từ đời người ta còn ăn lông ở lỗ.

Nhà bẹp tại nói: « Cứ lấy lý trong lọ còn sót thuốc phiện thì đoán chắc cái lọ đã có lên trên ba trăm năm nghiện thuốc về cái thời-đại nga đại như cẩm thú, còn thì từ khi cánh nghiện đã có chất trí-khôn, không đời nào lại chịu viết bỏ một cái lọ hoặc sắp ra bỏ cỏ trần mà không nạo xái ra nuốt cho kỳ hết! »

Sen-phong

Tin Trung-hoa

Các cường-quốc đối với nước Tàu

Quan lãnh-sự các nước lại khai hội để bàn việc bảo hộ thiết-lộ. Quan lãnh-sự Bỉ đảo-nhiệm công bố rằng nước Bỉ không thể tán-trợ được việc ấy; quan lãnh-sự nước Pháp, nước Mỹ và nước Nhật cũng đều phản-đối việc ấy, cho nên việc hội-nghị cũng vẫn chưa có kết-quả.

Việc Quảng-đông

Quả: Hòa-sùng-Trí và quân Bình hiệp lực đánh bị được thành Hải-phong.

Quốc-dân-đảng khai hội

Quốc-dân-đảng khai hội bàn việc ấy-nhiệm viên chức.

Việc Bắc-kinh

Các lãng-Bắt và Ngô-đạo-Lân tiếp điện tín của Tào-Côn giục phải sớm đặt việc Nội-các cho mau thành, bèn hội-nghị cử Tân-bảo-Kỳ coi bộ công-thương, Dương-hàng-Tương coi bộ giáo-dục; nhưng việc ấy cũng khó thi-hành.

Trương-Kế cự Lê-nguyên-Hồng

Trương-Kế đánh giây thép đi cáo tỉnh ngăn trở việc Lê-nguyên-Hồng về mặt Nam phải biểu cái ấm-mưu của những người muốn đón Lê-nguyên-Hồng và Đoàn-kỳ-Thụy, lời lẽ rất là phẫn hận.

Lê-nguyên-Hồng và Đoàn-kỳ-Thụy

Lê-nguyên-Hồng về phía Nam, Đoàn-kỳ-Thụy ngoài mặt không tỏ ý hoan nghênh, nhưng hai bên vẫn ân thông tin với nhau rất là thân-mật.

Phùng-ngọc-Tường ly chức

Phùng-ngọc Tường đánh giây-thép về Bắc-kinh nói rằng trong quân thiếu lương xin ly chức.

Cứu giúp các miền bị lụt

Nay chúng tôi mới được phép quan Thống-sứ Bắc-kỳ cho phép lập hội nghĩa-quyên để cổ động cho cuộc đi hí nam điện kịch, mở ấy phiên v. v. để lấy tiền cứu giúp các miền bị thủy nạn vừa rồi. Vậy xin công bố để đồng bào cùng rõ. Hiện nay cái tình thế mấy vạn sinh linh ở các miền bị lụt rất là cực khổ, nỗi thảm tình thương nói không sao xiết, nếu đến lần nơi mà quan sát thì trông chừng sắt đá cũng phải động mối thương tâm. Chúng tôi vì nỗi cơ hàn của dân bị nạn ấy mà đứng lên hô hào mong nhờ các nhà có lòng tốt biết thương tình đồng loại ra sức tán thành và giúp đỡ cho.

Hội chúng tôi có quan Đốc-lý thành phố Hanoi và quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu đứng làm danh-dự hội-trưởng, quan Tổng-đốc Lê-trung-Ngọt làm chánh hội-trưởng và gần khắp các bực thân hào sẽ đứng làm cổ-động và cố vấn hội-viên.

Vậy đám mong các nhà cũng lấy lòng từ thiện đoái thương đến những nỗi thảm mục thương tâm kia mà giúp cho, hoặc cho tiền, hoặc cho hàng hóa để tổ chức cuộc chợ phiên, thì công đức tái sinh cho đồng chẳng ấy dầu tô tượng đồng chuông cũng không sao bì được.

Ngài nào cho tiền xin gửi về các báo-quán hoặc gửi thẳng cho ông thủ-quỹ Trịnh-xuân-Nghĩa, 13, Rue du Chanvre, Hanoi. Còn những ngài cho hàng vật thì xin cứ gửi thẳng tới nhà ông Trịnh-xuân-Nghĩa. Các ngài gửi cho xin để rõ quý tính phương danh.

Hội đồng trị-sự lại gio

MỘT CUỘC HÀNG-KHÔNG

Bay luôn 1.600 kilomètres không đỗ chỗ nào

Mới rồi quan thượng thư bộ hàng-không nước Anh, là Sir Samuel cùng phu-nhân, đi đi một chiếc tàu bay lớn từ Thụy-điển đến Londres. Tàu bay có mười hai chỗ ngồi, bay luôn từ Gothenbourg đến Londres, cách nhau 1.600 kilomètres. Tàu bay khởi hành ở Londres hồi 9 giờ 30 sáng, hồi 9 giờ 45 tối thì tới nơi. Từ lúc mặt giới lặn thì người hoa tiêu cứ theo đường cây đèn, phá riêng đặt ở các trường bay mà đi. Tàng là một cuộc hàng-không qua này chưa từng có vậy.

Cuộc thi thơ

Của Nam-ra-Quyền sở-tại

Thơ thi

DCCXXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu-mạo này xem vững nước sông.
Khoe khéo sáng trưng tài đất Bắc,
Cang thường cao ngất rợp trời Đông.
Văn phô Âu Á miền chưa sướt,
Miếu trải Liễu Lê vẻ vẫn cùng.
Mở lối văn-minh chăng đẩy nhỉ,
Làm gương mẫu đó để soi chung.

Ng-ngọc-Toại 1, Lục-nam

DCXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cổ-miếu này xi tráng tại trung.
Gửi khổng nêu thơ man tuyết nhạt;
Nhìn hàng hoa có bóng trăng trong.
Bia xưa sẽ vững bền thành Phượng,
Bảng cũ còn treo khắp cõi tông.
Vua Lý mở mang giường cột lớp,
Cao bền chẳng ngại gió mưa đang.

Đặng-đức-Thọc
Rue Thiên hương, Lục-nam

DCXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu giữa phồn-hoa cảnh lạ lùng.
Kính thánh truyền hiền lành bấn Nhị
Bia Lê nêu Lý vững non Nùng.
Bể dâu dù ngoảnh mau tân-học,
Mưa mốc còn ghi chất cổ phong.
Bạo quả cổ kim ngành vẫn đó,
Còn vẳng nội mắt nhàn ưu tư đồng.

DCXXXIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Rực rỡ miền Nam miếu cổ phong.
Trải bốn triều còn nề nếp cũ,
Khắp đôi phương vẫn tiếng hương chung.
Mảnh gương kim cổ tranh mờ tỏ,
Tầng cột đi-tuân vững sắt đồng.
Sẽ-biển muôn đời công đức nặng,
Phong trào còn mượn với non sông.

Sơng-Hà
51, Rue des Chapeaux Hanoi

DCXXXIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cột đá uyên-nguyên đứng giữa đồng.
Bàn bạc ai từng thơm thảo thích Lý.
Bát làn ta đã nước non Hồng.
Vững thu còn đó nêu tên-giáo,
Gió cổ nơi nao cảnh 15 canh.
Nàng Nhị biết bao xoay đổi mới,
Lối xe Âu Á hội thu-thanh.

Trương-tế-Thọc
15, Rue des Briques, Hanoi

DCXXXV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu phong-quang bạt ngút trông.
Triều Lý điểm tô nên phố mỹ.
Hứa Lê ghi lạc nếp nho-phong.
Sông trăm đạo mạch dòng Thù-Tứ,
Phước rực văn-minh giới Nhị Hồng.
Trải mấy tang thương mưa nắng giới
Vẫn bền quốc-tập nước non sông.

Phạm-bích-Vọng
69, Rue des Brideaux, Hanoi

DCXXXVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Không-miếu chanh-chanh ngất mấy từng.
Trước gác khách văn mấy nước lộn,
Sau tòa Giám-trợ khói hương lồng.

Bề dâu đã nhuộm mùi Âu Á.
Chung đạc còn riêng cõi Nhị Hà.
Lá Lý trải bao tình vật đổi,
Cung tường vẫn đứng với non sông.

DCCXXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Giám-tụy kia ai nhớ hỡi không?
Giường cột dấu ghi đời Lý-Thái,
Cung tường vẻ rạng đất Kinh Đông,
Giảng Nàng thêm tỏ nền sư-biểu,
Giếng Nhị không lay trụ hóa-công
Còn nước còn non còn Hán-học,
Bia Lê còn tạc mảnh gương trong.

DCCXXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không miếu xây nên lối sĩ phong.
Mấy rặt cung tường ngang cõi Bắc.
Hương bay chỗ đậu ngát miền Đông.
Thi-thư cửa rộng nguồn sông Tứ,
Lễ-nghĩa nền cao đỉnh núi Nàng.
Âu Á xiết bao mưa gió giải.
Bia xưa chứa nhiễm dấu rêu phong.

Ng-huy-Chinh
47, Route de Huế, Hanoi

DCCXXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vũ lâu đài với núi sông.
Lễ nhạc do xiêm lừng bể Bắc
Xuân-thu hương khói ngất trời Đông
Làn văn lai láng nơi Thà-Tứ,
Nguồn học mênh-mang cõi Lạc-hồng.
Tang hải trải bao là thế-sự,
Muôn đời đạo thống quốc dân chung.

DCCXL

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu vũ từ xưa dấu chửa phong.
Khuê-cốc chon-von bờ cõi Lý
Nho-lâm lừng lẫy nước non Hồng
Xuân-thu thế bút phê bình đó,
Thà-Tứ làn văn ngẫn cột đồng.
Đạo thống sau nầy dù biến đổi,
Vẫn còn di tích quốc hồn chung.

Ng-văn-Tiêu
82, Rue des Pipes, Hanoi

DCCXLI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu Không tôn-nghiêm giữa Nhị-Nàng.
Tường cột khéo xây nền phú-mỹ,
Mối giường chẳng bị lác ô-long.
Trải Chu, Tần, Hán xưa kia đó,
Tự Lý, Trần, Lê đấp đổi sùng.
Thành tích đến nay càng tỏ sáng,
Lửa hương nghi ngút khói văn phong

Ng-thương-Hải
8, Rue Jules Ferry, Hanoi

DCCXLII

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Miếu khỏi từ đâu có nhớ không?
Cơ-chỉ biết bao công đức Lý,
Xuân-thu trải mấy khói hương Nàng
Đề tên tỉnh thị Lê khai lối,
Noi gót thi thư Sĩ dẫn dòng.
Còn đất còn trời còn miếu đó.
Bia còn đứng vững nói non sông.

Đặng-v-Thuần, Kiến-an

DCCXLIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long
Hương miếu thơm lừng khắp Á-đông
Nhật-nguyệt khư-in nền cột Lý,
Cung tường bao quản gió mưa Hồng
Ngỡ Nhan khách hỏi trên sông Nhị,
Sân Lý người thưa dưới núi Nàng.
Khai-hóa càng còn tay tạo-hóa.
Thuận-quyền giúp đạo có hay không

Phạm-hồng-An, Kiến-an

DCCXLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Ai tỏi (Lê tử đân có biết không?
Cột đá chân ngang dòng nước Nhị,
Thang mây cao ngất đỉnh non hường
Ánh tài nhiễm được màu Thà-Tứ
Danh thắng gây nên giống Lạc hồng.
Trải mấy Âu-phong càng Á nữ
Mà nền quốc-túy vẫn thong dong.

DCCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Rực rỡ cung tường cõi Á đông.
Cửa thánh xa nghe hồi mộc-đạc,
Rừng nho văng vẳng tiếng kim chung
Giang tay giữ lại dòng sông Nhị,
Nhẹ bước thang mây đỉnh núi Nàng
Trải cuộc tang-thương chừng mấy độ
Mà nền quốc-túy vẫn như không?

DCCXLVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Khí hóa hình sinh giống Lạc-hồng.
Lừng lẫy văn hay cùng võ mạnh,
Điểm tô sông Nhị với non Nàng.
Xưa nay danh-thắng còn truyền lại.
Sau trước nhân-quần có tỏ không
Thử bậc thang mây mà tới đó,
Biết bao phù-mỹ chốn thâm cung.

Đoàn-triện-Hùng
106, Rue des Changeurs, Hanoi

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ	27 độ
15 giờ	30 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Septembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 3 f. 60.

Thị giá quốc-tế. — *Ngày 20 Septembre 1923*, — 3°/₀ 56.25. — 4°/₀ 1918 62.80. — 5°/₀ 1915 1916 75.10. — 5°/₀ 1920 91.70. — 6,/ 1920 88.35.

Quan Toàn-quyền Merlin ngày mai tới nơi. — Quan Toàn-quyền Merlin, chiều mai 21 Septembre đáng 4 giờ sẽ đi chuyến xe lửa riêng ở Thanh-hóa ra tới la-ga Hanoi.

Các công-sở chiều mai đều đóng cửa hết.

Xin nhắc lại rằng các đường phố đám rước ngài đi qua là: hàng Cỏ, hàng Giò, hàng Khay, Bờ-hồ, hàng Bảo, hàng Ngang, hàng Đường, Đồng-xuân, hàng Giấy, cửa Bắc, đường Brière de l'Isle.

Phường nhạc của đạo Linh Tây sẽ sử bài quốc-ca ở ngoài hiên, đoạn rồi lại lộn ra trước cửa ga mà sử nhạc, trong khi các quan làm lễ chào tại phòng khách nhà la-ga.

Sáng đại-bác sẽ đặt ở phố Bovet gần trường Hội-chợ, bắn một hồi 15 phát, sức cách 2 phát lại bắn một phát. Suốt đường quan Toàn-quyền đi qua có binh lính đứng hai hàng, hôm ngài tới nơi sẽ phải bồng súng chào hết.

Các đạo quân phải đến nhà la-ga trước giờ xe hỏa đến là 15 phút.

***

Quan Đốc-lý có lời nhờ các nhà ở các phố có đám rước quan Toàn-quyền đi qua ngày mai, thì kéo cờ để mừng quan Thổ-hiển thuộc-địa.

Hội chợ Hanoi. — Sở Đại lý Hội-chợ Hanoi báo cáo rằng những lời rao hàng vào trong sách kê hàng của Hội-chợ Hanoi năm nay nhận cho đến ngày 30 Septembre là xong.

Tòa án Đại-hình. — Chiều hôm qua mất gần 6 giờ tòa án Đại-hình mới xét xong việc ăn cắp rượu cognac ở tàu Sikiang và tuyên án phạt Stam (Alfred Louis) một năm tù ăn treo và tha cho người thầy-thủ là Ferran (Joseph) vì không đủ chứng cớ.

Sáng hôm nay tòa xét những việc sau này:

Hôm 11 Mai 1923 tên Bài-v-Uyên là lính khám-bộ đóng ở Haiphong quán ở làng Thị chuột Hà nam) ủng đi tàu Emerande (ấu Tây đi-ếc) với một người đàn bà về Nam-định. Khi tàu tới Cửa-lục ngang làng Tuy-lai (Hưng-yên) tên lính đẩy người đàn bà ấy ngồi ở mạn tàu lăn xuống sông. Bấy giờ có người nấu bếp ở tàu trông thấy bỏ hoàn lên, tàu đương đi nay lại thả xuống xuống tìm mãi không thấy. Cách mấy hôm sau mới vớt được xác. Quan thầy thuốc khám nghiệm thì là người đàn bà chết đuối chứ không phải bị đánh mà chết.

Hỏi tên lính khai rằng người đàn bà ấy là vợ lẽ, có tính lẳng-lơ, hôm ấy có bắt được thông gian với một người Khách làm tàu ở trong buồng, tên ấy gặn có lấp một cái chăn gì may ngã xuống sông chết.

Song xét ra thì người đàn bà ấy không phải là vợ tên ấy mà sự thông gian cũng không có. Nhưng hỏi mãi tên ấy không chịu khai căn cước người đàn bà ấy mà cũng không chịu thú vì lẽ gì mà đẩy ngã xuống sông. Tên ấy chỉ khai người đàn-bà ấy là một á giang-hồ tên gọi là Thị Bộ mà thôi.

Tên phạm trước chưa can án lần nào.

Tòa xét xong kết án phạt tên Bài-văn-Uyên 5 năm tội đồ.

Hôm 8 Juillet vào hồi 2 giờ chiều, tên Vũ thị-Các vào nhà giấy công-ty Bạch-thái-Buởi ở Hanoi đổi một cái giấy bạc giả 20 đồng. Bấy giờ thị ấy phải bắt ngay, hỏi thì khai là của tên Ng-v-Tiếp đưa nhờ đi đổi hộ. Hỏi tên Tiếp thì khai là của tên Lý-a-Cầu là người Khách. Khi bắt tên Khách ấy hỏi thì nhận ngay rằng giấy ấy bắt được ở gần tỉnh Monsey tưởng là giấy thật, chứ không biết là giấy giả, vì từ xưa đến nay chưa từng trông thấy giấy hai chục bao giờ.

Tên phạm trước chưa can án bao giờ.

Tòa xét xong thì cho tên Lý-a Cầu vì xét ra tên ấy không biết là giấy giả.

MUỐN BÁN VÌ PHẢI ĐI XA

Có ngót 200 mẫu ruộng, cách ga Thập-miếu 2 kilomètres, trâu ngót ba chục con, ngưu canh điền khí đủ cả, và các đồ vật. Giá bán rất rẻ.

Hỏi tại Bản-quán
3678

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hòm (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.
Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nhiều người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3687

Lịch sang năm. — Xin nói để các ngài biết rằng lịch sang năm của bản quán đã bắt đầu làm.

Vậy nếu các đại thương gia gần xa cần phải thửa lịch cho quí hiệu thì xin mời lại ngay bản quán mà đặt trước, nếu không đặt trước thì sau sẽ phải chịu giá đắt và lại hết cả bìa vẽ đẹp nữa.

Giá lịch của bản-quán bán như sau này:

Từ 100 trở lên. . . 0$35 một
Từ 10 đến 100. . . 0 40 »
Từ 1 đến 10. . . 0 45 »
(Tiền cước về phần các ngài chịu).

Sau đây lại in mẫu một ngày đầu năm ta để các ngài biết cho rằng thứ lịch của bản quán làm ra thật rất tiện cho việc xem ngày, mà nhà nào đã có thứ lịch này thì biết tất phải mua quyển lịch tàu nữa.

FÉVRIER

5

MARDI

S. Isidore

Fête du nouvel an annam.

1er jour du 1er mois de Giáp-Tí

小月正
Kiến Bính-dần — Bão Giáp-dần
壹初
Ngày Giáp-dần
Bính-Thủy — Sao-Thất
— Trực Kiến
KY: Kỵ phàm Xuất-hành Động-thổ
Khai-trương — Tế-tự
Lập-khóa
LÊ NGUYÊN-ĐÁN

Xuất hành nên đi về phía Đông-Bắc và phía chính nam thì có Hỉ-thần chứa Tài-thần. Mà nên đúng giờ Mão, giờ Dậu thì tốt, phải kiêng giờ Ngọ và giờ Thân.

Ngài nào ở xa, muốn viết thư về, xin cứ gửi cho ông Quản-lý nhà in bản quán như sau này:

M. Đỗ-xuân-Thâm
61-63, Rue du Coton, Hanoi.

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé
5, Phố Thợ-nhuộm. — Giây nói số 206

Lời nghiệm mầu mỉ, đơn rẻ, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.
Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh sốt.
Bệnh đau dạ dầy, đau ruột.
Bệnh đàn bà.
Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn. Thứ bảy, chủ nhật, thứ hai khám bệnh từ 8 giờ đến 6 giờ chiều.
Trừ ngày chủ nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ 30 sáng đến 12 giờ trưa, có hạn ngày giờ cho bệnh nhân đến chữa.
3686

Cứu giúp các nhân bị lụt. — Quan Thống-sứ có cho phép M. Trần-đức-Quý lập một hội-đồng để chứa các cuộc diễn kịch và chợ-phiên để lấy tiền trợ cấp cho các nhân bị lụt, nay hội-đồng đã thành lập như sau này:

Danh dự hội-trưởng: Quan Đốc-lý thành-phố Hanoi Monsreux, quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu.

Chánh hội-trưởng: Quan Tổng-đốc Lê-trung Ngọc

Phó hội-trưởng: M. Nguyễn-Lê.

Chánh thư quỹ: M. Trịnh-xuân-Nghĩa.

Phó thư-quỹ; M Ng.-khắc-Hanh, Thư-ký: MM. Trần-tuấn-Khải, Trần-đức-Quý.

Kiểm sát: MM. Trần-nhật Ái, Ng-Phe, Trần-trọng-Phan, Ng-vinh-Lan, Trần-nhật Dũng Gobert.

Ngoài các ông hội-viên trên này, hội-đồng còn mấy ông cố vấn hội-viên Tây Nam nữa.

Trường nữ-lưu học sinh. — Các nữ-học sinh có tên sau này được cấp một số tiền là 30 đồng để sắm quần áo và sách vở trong năm 1923-1924:

Phạm thị-An, Trần-thị-Lương, Triệu-bị-Chi.

Cấp học bổng — Trong số báo ngày 18 Septembre ở mục này còn bỏ sót tên M. Ng-huy-Thụy học sinh năm thứ hai A trường Bảo-hộ mỗi cấp mỗi tháng 4 đồng học bổng để theo học trong năm học 1923—1924.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Quí khách dùng thử, sẽ biết thực hư.
3695

Bán một khu đất 200 thước, ở con đường số 88 và 89 (gần phố hàng Bún) gần sông.
Giá 5$00 một thước
Hỏi ở số 1, phố hàng Trống, Hanoi
3679

BÁN MỘT CÁI XE Ô-TÔ CŨ 800 $
Hiệu « Clément Bayard », còn tốt, bảy chỗ ngồi, chạy 100 km. hết có 11 lít săng.
Ai muốn mua hỏi tại sở Kho-bạc, tỉnh Nam-định.
3680

Học bổng cho các trường nữ-học. — Các nữ-học sinh có tên sau này mỗi tháng được cấp học bổng 8 đồng để theo học tại trường nữ-lưu-học sinh trong năm 1923-1924.

A. Ban Thành-chung

Học-bổng mới. — Melles Lê-thị-Ngữ, Ng-thị-Phụng, Lê-thị Nhuận.

B. Ban Sơ học

1· Sơ học-bổng cũ lại cho lại năm nữa: Melles Trịnh-thị-Thái, Ng-thị-Sen (Haidương), Ng-thị-Các, Vũ thị Quý, Nghiêm-thị-Trác, Ng-thị-Thảo, Ng-thị-Lý, Ng-thị-Dang, Ng-thị-Hiên. Ng-thị-Nhĩ (Hà-đông); Ng-thị-Gan Ng-thị minh (Bắc-ninh); Ng-thị Hiên (Bắc-giang); Ng-thị Tuyên (Sinh-bình); Vũ-thị-Hồng, Bà-thị-Tinh, Bà-thị Ru. Bà-thị-Quy, Ly-nuôi-Xa, Cao thị-Mất (Bắc-kạn); Mai-thị Khan (Hanoi); Phan-thị-An (Phả-thọ); Ng-thị-Ly (Yên-bái); Trần-thị-Lương (Yên-bái); Ng-thị-Thu (Lao-kay). Đinh-thị Quy, An-thị-Tinh, Lê-thị-Hương (Lạng-sơn); Lê thị-Hạnh (Tuyên-quang); Trần-thị-Lan (Sơn-tây); Ng.-thị-Bình, Hoàng thị-Học (Cao-bằng).

2· Học bổng mới: Melles Ng-thị-Pano (Tuyên-quang); Chương-thị-Chao, Dương-thị-Thao. Ng-thị-Bang, Phan-thị-Hội, Triệu-thị-Chi (Cao-bằng); Trịnh-thị-Mỹ. (Hai-dương); Bế-xuân-Mai. Bế-xuân Ky (Mong-tzeu); Ng-thị-Phong, Ng-thị-Thương, Ng-thị-Cang (Hà-đông); Ng-thị-Linh (Bắc-ninh); Vương-thị-Oanh (Hanoi); Sophie Philippe (Yên-bay); Ng-thị Duyệt (Thái-bình); Ng-thị-Lan (Bắc-giang); Đỗ-thị-Su. Đỗ-thị-Cát (Lạng-sơn) Ng-thị-Hai (Sơn-tây).

Kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu-học tây. — Kỳ thi bằng Cao-đẳng tiểu-học tây (Brevet Enseignement primaire supérieur) đã xong bản nội. Số học-sinh trúng tuyển như sau này:

Nữ ban: Melle Beillot André Suzanne.

Nam ban: MM. Hoàng-văn-Bích, Lê-văn-Cầu, Ng-trọng Cử, Nguyễn-đình-Duy, Dương-danh-Hiển, Vũ văn - Khiêu, Dương - Lợi, Lê-Sơ-Mạch, Nguyễn-v-Minh, Hoàng-thụy-Nam, Bùi-thế-Phúc, Đàm-quang-Riệu, Ng-trọng-Thuyết, Cung-thúc-Tinh, Danh-ngọc Ao.

BÁN NHÀ

Một cái nhà kiểu An-nam, số 49, phố hàng Trống, độ 80^{m2}, giá: 4000 $
Một cái nhà kiểu tây, số 402, phố hàng Trống 215^{m2}, giá: 18.000 $.
Hai cái nhà liền nhau, kiểu tây, số 4 và số 6, đường Quan-Thánh, trước vườn Hoa hàng Bột trông sang. 1012^{m2}, giá: 18.000 $.
Hỏi tại số 4, đường Quan-Thánh.

Máy nước Sinh-từ. — Cái máy nước cuối phố Sinh-từ khóa đến hôm nay là vừa bốn hôm. Trong bốn hôm ấy nhân dân trong phố thì: là khôn ngoan về nước, vì rằng cả một phố Sinh-từ to và đông như thế, vẫn vọa chỉ có hai cái máy nước, mà lại khóa mất một, còn một cái thì sức nước chẳng ăn như cái vòi ếm thôi, thành thử nhân dân đều nhao lên vì nước. Mấy hôm nay, dân phố ấy nhiều nhà phải dùng đến nước sơ nước hồ ở quanh đó. mà các hồ sơ vẫn vẻng ấy toàn là bẩn thỉu cả, rất hại cho sự vệ-sinh. Mãi đến nửa buổi hôm nay máy mới mở, dân hàng phố trành nhau vào lấy nước đông như mắc cửi cho hồ với cái khao khát mấy hôm nay.

Giáp liền vài hoa. — Theo lệnh tòa án, sở cảnh-sát đã cho xét vì việc tên Ba-Sơn và tên Ng-ngọc-Lan chạy giấy ở phố Thống-sứ nhà ở phố Bắc-ninh đánh đập một á đầu xóm. Bệnh mai là Đỗ-thị-Nhung 22 tuổi. Tên Ba-Sơn thì biện trốn mất.

Mất trộm. — M. Ng-tiến-Chắc ở đường Khâm-thiên trình rằng mất trộm hai manh dồng bọc và các quần áo giá 60 đồng.

M. Max Félix, cai cảnh sát, nhà ở phố Bờ-hồ trình rằng mất trộm các đồ vật giá đáng 280 francs.

(Xem tranh thứ ba, cột thứ hai).

PHÒNG - THĂM - BỆNH
của quan
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thụ ở nhà Đông Bắc-Kỳ hội-viên Y-khoa Bác-sĩ ngoại-khoa tại bệnh viện Tenon, Fm, Robert, Combinesse Paris-Bate (Ai-cập) Emb.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Cam khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: CHỈ 2 đồng một lần
KIM GIẤY LÀM-CHỨNG: Chỉ 1 $ 50
Phòng thăm bệnh tại HƯỚNG GIA-LONG, 25, mấy cửa số 230
3618

Số 19

ĐÁ-BIẾT-TUỔI-VÀNG
(Trinh-thám tiểu-thuyết)
PHẠM-BÙI-CẦM dịch-thuật

Cuốn tiểu-thuyết này cho là tiểu-thuyết cũng được, mà cho là trinh-thám tiểu-thuyết cũng được. Vậy xin dịch ra để công-hiến các bạn độc-giả một cuộc tiêu-khiển khiêm-hường trong khi tiêu-hậu trà-dư!

Khách nói:

— Tôi quên khuấy đi đấy, ông chớ lấy làm ngờ. Thắc-lân-phả-đức chính là tôi, nhưng cũng là cái tên giả của tôi đó!

Tôi nghe nói thất kinh, bỗn mắt cùng nhìn nhau không chớp: Bụng nghĩ người này thật là một kẻ đại gian đại-ác ở trên thế giới. Làm cho các nước Âu-châu, trong thế-kỷ vừa rồi, xuýt gây ra cái thảm-kịch chiến tranh, chính là người này vậy. việc ấy đến nay đã cách mấy năm, song tôi vẫn còn nhớ có một độ các nước đều đã gọi quân, xuýt nữa thì làm cho cả toàn-Âu gây ra cái vạ chiến tranh ghê huyết. May sao trời kia còn tựa mà cái gian mưu nọ bỗng đập tắt được ngay. Nếu không thì làm sát đã đầy, cái thế giới như-hoa như gấm ngày nay, còn chi nữa mà chẳng đắm đuối vào trong chỗ rừng thây bể máu! Hồi bấy giờ ai cũng biết việc đó là tự một người xui nguyên giục-bị, mà ai ngờ người ấy đến nay thân thế gầy còm hình dong liêu tụy, trông rõ nửa người nửa ngợm, hiện đang đứng ở trước mặt mình đây.

Khách nói:

— Ông nói cũng khi quá lời, cái kiến thức của ông, chẳng qua cũng như cái kiến thức của vạn nghìn người khác, chúng đã nên nao nức nữa, thì-tất ông cũng nào nức nên nao! Còn như cái tâm tích của tôi, nào ai là người xét đến. Tôi sở dĩ bấy nay miệng bình bưng kín, là chỉ sợ mạch rừng tai vách không được giữ mà thêm nhỡ việc ra. Đến như bây giờ thì chết đã đến nơi, muốn tìm được người kể-chí mà làm cho trọn cái công nghiệp ấy, vậy muốn đem thực tình chúng ông bày tỏ, ông có thể nhận lời tôi nói hay không?

Tôi nói:

— Được. Khách nói:

— Bệnh tôi dẫu không sao khỏi được. Tôi cũng người nước Anh, cũng con nhà gia thế, vì vậy thầy cũng là con đông chán giống, mới đem bụng trọng ông. Gia thế nhà tôi cũng không kém gì gia thế nhà ông. Tôi nói thế ông có tin được không, chẳng biết?

Tôi nói:

— Sao lại không tin!

Khách thở dài rồi nói:

— Bây giờ các nước đều chực bắt tôi. Nhưng tôi có sợ gì đâu! Chỉ có hai người biết tôi, thì nay đều chết cả rồi. Song cái mưu của tôi thì thực sâu sắc vô cùng, người đời hễ đã đi ra thoe kịp. Nếu mưu của tôi mà thành ra, thì nước Anh nước Pháp nước Nga, cái dây liên lạc đồng-minh, rất là bền chặt. Âu-châu không bao giờ có xảy ra sự chiến tranh, mà cả đến nước Đức, bấy giờ tôi nói chính-phủ cũng đã xiêu lòng. Song trong đảng phái Đức, chỉ có một người vì tấm lòng tư ký, cố công phá hoại mưu tôi. Thành ra bao nhiêu công-nghiệp của tôi kinh doanh trong mấy năm trời, mà sớm phó cho dòng nước chảy. Lúc ấy tính mệnh tôi chỉ còn như sợi tóc, sở dĩ thoát khỏi vòng tai nạn, cũng là bà bọa đẩy thôi! Bấy giờ trong Lịch-sử Vạn-quốc liên ghi chép lấy tên họ tôi, cho là một đứa đại gian đại ác, ấy đấy cái sự trọng một đời tôi là thế đấy, ông có thể tin được chăng?

Tôi nói:

— Tin lắm chứ!

Cách-tư-thần lại nói:

— Khi bấy giờ thiên-hạ đồn vang lên rằng tôi tự vẫn, song nào tôi đã chết đâu! Tôi nhờ đến cái cách ngôn của thần-triết rằng: «Tị cừu tức cừu» Nghĩa là muốn tránh kẻ thù thì đến ngay nước thù mà ở. Tôi theo lời ấy liền đến ngay Bá-linh.

Tôi nói:

— Cái kế bại mưu của ông có phải là.....

Nói chưa dứt lời, thì Cách-tư-thần liền gạt đi mà rằng:

— Ông cũng biết đấy chứ gì! Người ấy tức là người bịa đặt ra rằng nghe được lời Chúa-trời phán bảo. Bao nhiêu những kẻ tả hữu, đều bị hắn ngu lộng, thành ra tai mà mắt quáng, xảo xạo nỏ nức như kẻ ăn phải bùa mê. Tôi đây chưa chắc đã được trông thấy hắn đến lúc bại-vong, song ông thì rõi mắt ông sẽ được trông thấy đấy! Thế nào rồi hắn cũng có lúc bị người ta đốt; đốt cho cái thể ấy cho nên hắn cháy ra tro tàn, tan như xác pháo, một mình tro trọi, không còn ai kẻ đoái người hoài.

Nói đến đấy, lại phải nghỉ để lấy hơi; hai mắt trừng trừng trông lên trần nhà.

Tôi thấy trên trán Cách-tư-thần đầm đìa những mồ hôi, biết rằng người đã mệt, bèn rót một cốc rượu đưa mời ông ta uống. Cách-tư-thần cũng tự tay bết cốc rượu, rồi châm điếu thuốc lá hút, vừa hút vừa nói:

— Những cái nỗi vừa rồi, không có ai hộ chỉ đến cứu chuyện chính. Người ta ở đời mà nhất là tội nặng, giữ sao cho khỏi có kẻ ghét người thù. Tôi ở Bá-linh suốt hai năm, phải hai trận ốm to, mà cũng không ai nhận được mặt. Phàm các kịch trường, phạn-điếm, cùng các câu-lạc-bộ, không một chỗ nào là tôi không đến, lại thường kết giao với những bọn quan thân, dịnh bụng xếp đặt cho đâu vào đấy, đợi khi cừu nhân của tôi nứng thế, bấy giờ tôi mới thừa cơ mà đập cổ đi. Chẳng ngờ tôi thì ông cũng biết rồi, nói thế có lẽ cũng khi tôi thứ một chút.

Tôi thấy người ấy nói khoác quá, liền hỏi:

— Một mình ông ở chỗ quê người đất khách, mà muốn thành toàn những việc động-địa kinh-thiên như thế, thì làm thế nào?

Cách-tư-thần nói:

— Đó là nghề nghiệp của tôi, có chi là lạ. Tôi thấy cứu-nhân thường ngày đi chơi xe ô ngoài phố, thiên-hạ xúm lại mà thì-thầm, thì tôi cũng đến nghiêng mình chào hỏi, song tôi đã biết hết cái gian-mưu của nó rồi, dẫu dẫn tôi lại giao kết với đảng bí-mật nước Đức, để đó xét tin tức những đảng-nhân; cũng có khi đem cả việc tin của mình nói cho chúng nghe, song vẫn phải nói thác là người Hà-lan, kiều cư ở Phi-châu, nên chúng đều tin tôi lắm. Tôi lại thường nói bí bàng người nước Anh, khiến cho người trong đảng bí-mật cũng phải cho cái nói của tôi là quả đáng. Vì vậy nên trong khi chúng không ngờ, mà tôi đã xét ra được biết bao là tin tức.

Nói đến đây, bỗng nghe có tiếng gõ cửa. Hai chúng tôi đều im tiếng thì thấy tên thị-giả đến người y-sinh vào.

CHƯƠNG THỨ XI

Tôi đương lắng tai nghe Cách-tư-thần nói chuyện, tâm thần rơ vẩn, trưởng mình đương trong tác chiêm bao. Chợt thấy tên thị-giả dẫn y-sinh vào, bấy giờ mới đường như đánh thức cho tôi tỉnh dậy. Tôi trông thấy y-sinh đến, mới biết cảnh trong quanh mình không phải là cơn ác-mộng mà là tôi đang ở nhà tôi! Đứng dậy ra đón y sinh, trong óc nghe chừng đã đỡ mỏi, tâm thần cũng hơi khoan khoái; liền thì lễ chào y-sinh mà rằng:

— Ông bạn tôi đây là ông Cách-tư-thần chẳng may mắc bệnh, xin nhờ Liệu-sinh trông nom cho.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)



Savon Cadum

Savon tinh anh, nhứt

SAVON CADUM

thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh của người.

Vả lại savon nầy tiện lắm, gì người ta cũng nó tới cũng, không bỏ chỗ nào, mà lại lấn giải bằng hai cục savon thường.

Giá mỗi cục. Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.

2 f. 00

DỊP TỐT ÍT CÓ

Nếu các ngài muốn may quần âu-tây, nên đến hiệu ông H. Vallée, số nhà 37, Rue Paul-Bert (phố Tràng-tiền) Hanoi, ở đấy có các thứ serge marine thật tốt, khổ một thước, cam-đoan rằng toàn laine.

Hạng nhất một coupe 3 m. vừa một bộ quần áo cả gilet giá là 9 p.60

Hạng nhì — 7. 50

Hạng vừa 1 p. 90 một thước, khổ 1 m. 3670

Rượu bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG



Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Sỹ các phụng hỉ xuân phú rằng!

Chiếu nạp dệt được phòng của HOÀNG một thứ rượu bổ cả tinh ngày dự ta quốc rất hay, đáng nên gọi thưởng, trước lục phẩm thì gửi sâm quí được phòng chế-ông để ở Thanh-hóa.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế **MONTÈS**

54, *Phố Tràng-tiền*, 54

HANOI

Bán cùng khắp chốn ở trong tỉnh to lẫn nhỏ.

祥和裕

YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Bán-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiễu, hàng tàu nhiễu lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ

Có bán sỉ hàng ta: Bắc-hộ như the, nuyến, lĩnh, lụa, hàng, quế, vân vân. và hàng Saigon như lĩnh, the, vân vân.

Nay mới có dệt một thứ hàng thuộc đen có nổi mặt rộng khổ. Những hàng nầy bán buôn rẻ lắm, chớ không bán lẻ mà không có mẫu gửi đi cho tỉnh, vì hàng còn nguyên không thể cắt được.

Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu sẽ gửi contre remboursement.

Cẩn-bạch

2010 YU-WO-TSEONG

COURSE INTERNATIONALE

DE 100 KILOMÈTRES

Course le 10 Mai 1923

Vainqueur: LE STUMPH

sur bicyclette J. B. LOUVET

Les cycles J. B. LOUVET

sont indépendants de tout consortium et luttent seuls

pour leurs propres moyens

EN VENTE CHEZ:

ANSTETT & Cie

Avenue Paul Doumer

HAIPHONG

NGUYỄN-HỮU-THĂNG & Đỗ-ĐÌNH-ĐẠT

45, Bd Doudart de Lagrée

HANOI

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giải tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên

P. Pon. E. CHATAIGNEAU.

Y. M. Gerente.

2004

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi sở mua lại mua ở hiệu khác, sau nhờ mà làm ra không đắt được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ tây để có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đứng-bộ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,

Ed. Montès,

54, Rue Paul Bert, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Trường kỹ-nghệ thực-hành. — Trong số 92 người thi vào học trường kỹ-nghệ thực hành thì có 28 người trúng tuyển. Trường học chỉ còn có 12 chỗ nữa để dành cho các học sinh có bằng Sơ học chưa đến, nơi được vì nước lụt nghỉn đường ở các tỉnh. Đến ngày 1er Octobre thì khai trường.

Ngã ô tô. — Ngày 17 một cái ô-tô có người Tây cầm lái ở đường Đồ-sơn đến kilomètre 12 thì đụng phải một người đàn bà đang đi bên cạnh đám chuồng sang bên kia đường. Người đàn-bà bị trọng thương ở đầu. Người chủ xe vực người bị thương lên xe đưa đến Đồ-sơn trình sở cảm, rồi lại cho đưa về nhà thương Haiphong.

Hai hòm thuốc-phiện lậu. — Chiều thứ hai vừa rồi, sở mật thám bắt được hai người ở Quảng-yên đi tàu đến có mang hai hòm thuốc phiện lậu. Thuốc ấy đã phải tịch ký và giao cho sở Thương-chính.

VIỆT-TRÌ

Thảm trạng. — Trưa thứ ba có một cái xác trẻ con ngoài mười tuổi, bận áo cộc nâu, cái của giữa ngực, không quần, trôi ở sông Lô-Sở cảnh-sát đã vớt đem chôn, không rõ con cái nhà ai.

PHÚ-THỌ

Tiền trợ cấp. — Quan Thống sứ vừa cấp 200 đồng cho cụ đạo Annam là Paul Trí ở làng Ta-xa, châu Yên-lập để khuyến khích về nghề chăn tằm.

HƯNG-YÊN

Chết sáu ngày mới được chôn. — Hôm 29 là là ngày võ đê sông Đuống, nước chảy về miền quê, nên những làng thấp phải chạy ra làng cao mà ở. Ở làng Như-kinh cũng nhiều nhà chạy ra Cầu Ghênh kéo ở nhà thì nước ngập đến gần mái tranh. Có một nhà kia cũng dọn đi, song còn một người đàn ông ốm không chạy đi được nên đành phải bắc sàn cho ở nhà và cứ hai bữa thì mang cơm về; nào hay đâu hai hôm nước to quá vợ không mang cơm về được đến hôm mồng một Annam mới về được thì đã thấy chết ở dưới nước rồi, người nhà thấy vậy liền đi trình quan về khám; song quan còn tỉnh nghỉ, lại muốn mời thầy thuốc về khám lại.

Người thì nói rằng vì ăn thuốc lào say nên ngã xuống nước mà chết. Kẻ thì nói vì ốm đau mãi, và nay lại bị lụt khổ sở nên cần lưỡi mà chết.

Mãi đến mồng 7 mới được chôn.

Đâm thuyền. — Hôm 16 September hồi 10 giờ sáng có một chiếc thuyền nan chở 5 người ở làng Đình-loan ra ngoài đồng xem nước, ra đến giữa đồng thì thuyền bị đâm, lên được có 3 người, còn chết mất 1 người đàn ông và 1 người đàn bà. Xác vẫn đi mất chưa tìm thấy.

T.

Lớp dạy thể thao. — Chiếu theo nghị-định ngày 2 Mai 1923 những binh lính khố xanh có tên sau này dạy thể-thao trường Pháp Việt thì mỗi tháng được phụ-cấp 1 p.50: Hoàng-trọng-Minh, Vũ-văn-Côn.

THÁI BÌNH

Sinh sản kỳ dị. — Hôm 15 September vừa rồi, một người đàn bà trạc độ 40 tuổi, quán tại huyện Thư-trì, vào nhà thương đẻ một đứa bé rất kỳ dị là có 4 tay 4 chân, 3 tai mà lại nam ái nữ. Đứa bé ấy sinh ra chết ngay, hiện nhà thương đã chụp ảnh và trữ đứa bé ấy vào một cái vại thủy tinh lớn để tại nhà thương bản tỉnh.

VIỆC KINH-ĐÔ

Rồi ro hay là bị ai giết? — Cách vài hôm nay ở bờ sông Kim-Ngưu có một cái thây ma chết trôi lấp vào một nơi bến kia, người ta thấy liền báo quan, được ít lâu thì có thân nhơn đến nhận. Khi ấy mới biết rằng: người chết trôi đó con một bà lão nhà ở trong thành, nhơn một hôm có người bạn làm công thấy thủ cho một chiếc ghe kía ở Ba-vinh, đến rủ đi chơi, từ hôm đó đi mất đến nay đã bảy tám hôm mới thấy chết mà nổi lên; lại có một nhà quán bán rượu kia khai rằng: hai người ấy đến uống hết 8 bảo bạc rượu rồi ra về, cách độ 7, 8 hôm nay. — Thế thì người đàn ông chết trôi đó vì rồi ro hay là bị ai giết thì không rõ, nay quan đương xét.

Trông lâu cũng có. — Mấy lâu nay nhơn khó hạn nặng nói quả chừng mà nhân dân rất ta thán, lại thêm trông cho có con mưa giọt nước kéo mà ruộng trưa khô cháy, khoai đậu bỏng lại, trông lâu cũng có ngày được thỏa dạ. Từ hôm mồng một tháng tám đã có mấy con mưa to, khi trời chuyển lạnh bốn phương mây kéo mù-mịt, lại thêm tiếng sấm ì ầm nổi dăm ngày, ấy là trời đã mưa mà xem cái thiên-tượng hình như sắp có lợi. Nếu mưa trong vài hôm thì mùa này được lắm, mà mưa quá 10 ngày thì mùa tháng cày hỏng to. Hiện nay đã có gạo mới mùa tháng tám cuối tháng tám này mới gặt xong, nếu trời làm lụt lần phải ngâm nước cũng hư, mà trời mưa hoài rằng đến mà phơi lúa, cho nên trận mưa này các điền-gia rất mừng mà cũng rất lo lắm vậy.

Nhà lò sanh (Abattoir). — Ở những nơi có nhiều người càng ngày càng đông, vật-thực càng ngày càng thêm nhiều, hiện nay nhà bộ thật đã mở to hẳng sẵn pallo nhà bộ thịt trước, bỏ bao trăm mỗi ngày làm hơn 50 con, ấy ngày thường, còn đến ngày rét lại nhiều hơn nữa.

Cách bộ thịt ở nhà lò-sanh thịt là tiện lợi, và cách xét khám thịt rất kỹ lưỡng. Các điều ấy là chánh-phủ lo phòng sự vệ sinh cho nhân dân, thế mà người ta còn chưa chịu tuân-thủ theo cách thức ấy, còn thấy làm nơi bán thịt lậu, lại có nơi mỗi tối thứ bảy làm mổ tại bộ quay, những cách trái phép ấy làm khi hại với sự vệ sinh, mong rằng quan trên sẽ ra lệnh nghiêm cấm những việc ấy.

Bán một lít máu 60p. — Vừa rồi ở nhà thương có người đàn bệnh huyết suy, quan thầy thuốc chữa để làm cách mà không bởi, mới sai đàng đến cách lấy máu người mà truyền qua, thì nay người bệnh đã được béo tốt hơn xưa thập bội. Nghe đâu khi chữa cách truyền huyết thì đã phải mua của một người phu khuân khỏe mạnh, mỗi lít máu đáo giá đến 60p, mà người phu ấy khi bán máu xong thì chỉ nhọc sẽ vài hôm thì lại bình phục.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-BÌNH

Bệnh đỏ mắt. — Luôn trong mấy tháng nay số người đỏ mắt rất đông. cứ xem số người đến nhà thương điểm thuốc cũng đã rõ; có lắm người đau mắt rất nặng phải ở luôn tại nhà thương hàng mươi bữa nửa tháng, nhưng không có ai đến nỗi mang tật; duy có những người không hiểu đường tìm thầy hay thuốc tối nghĩa là không đến nhà thương thì giam hoặc có người phải đến đui mù, như ở làng Vạn-xuân có đứa bé 15 tuổi nguyên hồi đầu cũng đỏ mắt xoàng thôi, tiếc vì cứ để đi duyên mãi dùng những thuốc bậy, không chịu sớm đến nhà thương, đến nỗi khi 2 con mắt đã kéo dệ những mày, không còn trông thấy gì nữa thì mới chịu đến nhà thương, lúc bấy giờ còn ai chữa được nữa. Đành phải chịu đui

Ngựa hồ tương đấu. — Mới rồi ở miền sơn-phận làng Thuận-lý vừa mới xảy ra một đám ngựa hồ tương đấu rất là kịch liệt, khiến cho kẻ tiêu phu, lữ mục đồng phải một phen kinh khủng lạ thường. Số là một buổi chiều kia, mặt trời đã xế bóng, cả bầy trâu đương rải rác ăn cỏ mỗi con một nơi, thôi nhiên một con cọp vẫn ở đâu trong núi chạy ra, vờ ngay một con trâu nghé, cả đàn trâu thấy vậy, con nào con nấy giương sừng ra vậy kín con cọp lại, chúng rỏ bác cho mấy cái rồi nên thân, cọp ta bị trọng thương, may nhờ có tài nhảy cao phóc tự, thoát được bỏ vì, không thì cũng đã chết với cặp sừng mấy con châu-chấu ».

Trong bầy trâu đó chỉ có vài con bị xây xát xoàng mà thôi.

BÌNH-ĐỊNH

Cuộc nghênh tiếp quan Toàn quyền Merlin. — Trong một số báo trước đăng bài tự sự nghênh tiếp quan Toàn-quyền Merlin có bỏ sót một câu rằng: Những cần Pháp-văn song tặng đã trên các khải hoàn môn đều do quan phủ Ng-khoa Kỳ soạn cả. Vậy nay nói thêm cho đúng

---

Cuộc đấu-xảo của hội Khai-trí tiến-đức tại Hanoi

Mở từ ngày 25 Novembre đến ngày 10 Décembre 1923

Xưa nay các nhà mỹ-nghệ hình như cho cuộc đấu-xảo lễ một trường để bày các đồ hàng chiêu khách, cho nên ta đã thường trông thấy nhiều đồ đã đem đấu-xảo bốn năm lần, hay là những món hàng hằng ngày bày trong chợ, hay bày trên giá hàng trong phố. Như vậy thì sao gọi là đấu-xảo được?

Hội Khai-trí Tiến-đức đặt ra cuộc đấu-xảo nầy cốt ý duy-trì lấy cái tinh đặc-biệt một cuộc thi khéo để chấn-hưng mỹ-nghệ, như bên Pháp có cuộc thi gọi là « Salon », cho nên bản hội đã định chỉ nhận vào cuộc thi ấy các đồ đạc thật khéo mà mẫu mực đều đặn vừa được thích thời, vừa được đắc-dụng; còn những đồ tạp-nhạp, kiểu nọ lẫn kiểu kia, làm không dụng công thì quyết nhiên bản hội không nhận. Vậy các nhà muốn dự cuộc đấu xảo nầy xin chú-ý cho, mà phat minh ra nhiều kiểu mới, vừa đẹp vừa tiện-lợi, mà lại chau chuốt kỹ càng, đem đến thì thì bản-hội sẽ hoan-nghênh lắm.

Cuộc đấu-xảo nầy chia làm hai ban: một ban thì toàn đồ cổ; một ban thì toàn đồ tân tạo hoặc đồ vẽ, đồ sơn, thêu, dệt, chạm, khảm, sứ sành, v. v.

Ai có đồ đạc muốn đem đến đấu-xảo, nếu chưa viết thư cho bản hội biết, thì nên viết thư ngay cho M. Hiérollz, Đốc-học trường Mỹ-nghệ, hay là cho ông Lê-văn-Phúc, nhà in phố hàng Gai, số 80 trước ngày 28 Septembre nầy, vì từ ngày 28 Septembre tới ngày 1er Octobre, bản hội có cử máy ông đến các nhà đã viết thư để xem xét một lần đầu để lựa các đồ đạc muốn cho dự thi.

Còn ngày nhận đồ đem lại đấu xảo thì mới dự định là ngày 20 Novembre 1923.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một lô KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mua kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ nầy cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

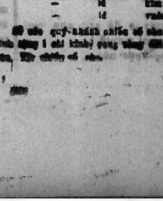
Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán!



Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả; vì thứ sơn STANDARD nầy là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* **STANDARD**, Julien & Percin, số 6, đường Gia-Long, Hanoi.

2002



Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quí-khách, phòng đứng-hồ đeo tay của bản-hiệu vừa gửi sang một số quan nên những tốt nên bớt giá mỗi cái 1$00, nếu chưa giá không nên thời nên kiếm cái khác giọng vàng có hộp nên xem

Đồng hồ đeo tay chữa-chỉ-thủy-giờ		giá trước	5$40	nay	4$40
— M	—	có hộp ly	— 6 00	—	5 00
— M	—	kim thép và kim vàng	— 6 60	—	5 60
— M	—	vuông thực tinh	— 6 60	—	5 60

Có các quí-khách nhiều có hàng ở xứ mà không tiện giá, chiếu giá trước thời sẽ tính ngay (có khách cùng vàng đến mới và 6 cái hộp kính chuyển) vì sẽ nên nước nên, thì chiếu có sẵn.

TONG-YUNE-TAI

Phố hàng Ngang, HANOI

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 20 Septembre 1923

TRUNG HIẾU TIẾT NGHĨA

Trong có tiếc hòa xoay quẩn.
Kia con bị cực nọ tuồn thái lai.
Đây triều đình đổ tha cần dại.
Thảo lòng nhi-nữ sánh vai anh hùng.

Tối thứ sáu 21 Septembre 1923

Diễn hai tích

Một tích chèo cổ — Một tích thường phố

Tích thứ nhất:

TIÊN TỬ PHÙNG TIÊN

Tích thứ hai:

ĐƯƠNG - DƯƠNG

TRƯỜNG - BẢN

Toàn đào kép trẻ con diễn rất khéo.

房药成和南

Ai có bệnh nên biết hiệu Nam-hòa-thành, số 26, phố Mới, Hanoi, có thầy xem mạch, biện chứng giỏi, chữa được nhiều bệnh khó. Thuốc nước, thuốc viên, qui-khách đừng gì cũng có. 2008

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ÂU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾ

soạn

Giá 0$30 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0$11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, mua báo quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản quán 0$1 giấy chữa báo, chứa lại cho sau tới hiểu rõ rằng vào đó, và gửi thêm hai báo (0$2 hàng tem cũng được để cái tiền giấy quán khỏi.

Đã xí không gửi kiểu theo như sẽ có việc như sở khỏe chết bỏ nhay tem

NẾU thấy ai mắc bệnh xuyễn, bệnh hen thì nên bảo người ta dùng thuốc hăng bột, hăng điếu văn (REMEDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE, CIGARETTES)

Thuốc này hiện các lương-y ai cũng lấy làm hiện-nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng ngàn người khỏi bệnh.

Có bán tại: R. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và tất cả các hàng Bào-chế.



Gởi bán tại { BLANC, Hanoi / MONTÈS, Hanoi

GIÁ BẠC CAO!!

Bản-hiệu vừa nhận được các thứ đồng hồ bỏ túi, đeo tay bằng vàng; bọc vàng; kền, vân vân và các thứ đồng hồ treo, ở Pháp mới sang.

Nay nhân dịp giá bạc cao nên những thứ đồng hồ đó đều bán hạ-giá cả. Hàng tốt giá rẻ, bảo-hành lâu-năm, xin các Quý-khách chiếu-cố sớm cho, kẻo lỡ dịp tốt.

KÍNH-BẠCH

LY-SENG-BAO

42, Phố Hàng Bồ, Hanoi,

2052

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-dào: TONIQUE TONKINOIS

Từ mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản xứ đã nhiều lắm, vì đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xét-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-dào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất bổ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, ốm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như hồi trẻ, con nít từ 10 tuổi có được mạnh lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số người chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán 2$25 một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng

Hiệu Bào chế **MONTÈS**, 54, phố Trường-tiền Hanoi

Hỡi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chớ quấn hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc lấy không làm rẻ cổ họng, có người có tuổi hay ho sức-khỏe giảm-đi cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc sì gà (cigares) (hiệu riêng) « RECRLSIOR » và « EL NINO » thứ sì-gà EL NINO dạng bằng hộp cắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.

Bán sỉ: Ở cửa hàng 20-30, phố hàng « Gió (Bd Gia-long), Hanoi.

Bán lẻ và bán buôn: Ở cửa hàng 43, đường Paul-Bert, Haiphong.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-dào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING.

Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.

Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bộ thạch cùng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

秀靈林桂騫

MỜI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (*tức là bệnh lòi dí*) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhọc còn đến khi đại-tiện xong rồi thì máu-huyết đầm đìa, thật là bất tiện cho ngư-ta làm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau chó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đều dùng dao cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đặng tâm nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau. Không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn-tự-kỳ rạng rời, mà trong khi đang chữa có thể làm bạng như thường không một thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này cần mời đến:

H. TCHUONG-QUAY-LAN

29, Phố mới Brière. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều, tối chiều từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

Cần kíp xin đến sớm hơn tiếp.

Xin tin trả lời ngay. 2060

RƯỢU PIPPERMINT



ĐỜI CHO ĐƯỢC HIỆU

GET!

Rượu này uống mát khan tiếng và tiện.
Làm hăng dường tin anh.

BÀ CHỮA NHỮNG CRÈMES BẠT-HÀ.
Pha lộn với nước, rượu Bạt-hà Pippermint uống lấy làm mát mà lắm.
Hãng cất ra từ năm 1796 ông **GET FRÈRES**
ở thành REVEL (Tỉnh Haute-Garonne)

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (dâu và giang-mai) khuyên các ông cho dùng thuốc nhẩm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TÔ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Bắc-ninh, là một hãng chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lên. Giá cước độ hơn một đồng một lọ.

2057

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yennam là ông Hock Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả
Ai muốn đặt hàng thì cứ gởi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.

2065

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm mão cũng có bán từ tám giờ sáng.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảo ngài nam bảo thì có việc gì viết thơ đến bản-quán, thì cho kiểm cái số in ở từ giấy gửi báo, hoặc là gửi kèm bản-quán cái giấy quản lý, để cho người làm đó tìm kiếm. Cảo cáo nghị thường hay kỳ tên vào tắt, hoặc không gửi, không sao tìm được, thành ra chuyện thì không hiểu có ai mà hỏi.



2050

LAXO SODYL

Một thứ hạt gạo chất muối của loài quả thì xài hợt lắm.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dàng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trẹ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

華人什貨門面開行內河京東

Chúng tôi kính-trình cùng quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ ngà rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu hút thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhiều kiểu đồ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mồi lồ cây, vân vân. Lại có cả nhiều kiểu gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quý khách đến ba mắt đeo những nhiều kiểu này thì hợp pháp vệ sinh lắm lắm.



3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo chung, đồng hồ báo thức, đồng hồ chim-chóc, vân vân.

4° Một bọn chậu sứ đủ cỡ, lọ cổ, bát sứ, hễ sứ đồ thời-thượng hay là lấy sinh động được và tốt bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Cửa thứ hàng mới sang kỳ năm sẽ trên này chẳng tôi xin bán hạ giá, mong cậy nhờ quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Chúng tôi đã sử trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

số 26

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giỏi được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bạn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ hiểu rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thay Tạo hóa có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

TRUYỆN DÀI MỤC ĐỒNG THƯỜNG

Bấy giờ có một đứa đi-tì-nhi (chân) trong họ xa đến xin làm con nuôi Bạch lão-gia. Đứa đi-tì-nhi ấy mới 15 tuổi, tên gọi *Kế-tô*, hiệu-tự là *Đình lang*. *Đình-lang* tính rất dẻo-độn mà lại hay chơi-bời, bỗ nết đến sự học-hành thì lại kêu đau bụng nhức đầu, suốt ngày cho ốm. Bạch lão-gia nể quá, bắt-đắc-dĩ phải cho ở đấy, nhưng kỳ-thực có công cán không.

Hôm ấy Bạch lão-gia đang ngồi xem hoa tại *Mộng-thảo-hiên*, bỗng thấy *Đồng-nhi* đệ trình bọn bài họa vần thơ tân-liêu, Bạch lão-gia mở bài thứ nhất ra xem.

Xem xong, bật cười mà rằng:

— Thiên-hạ lại có đứa điên-rồ đến như thế! Thơ thẩn thế này mà cũng dám đem nộp!

Nói xong, lật tên lên xem thì thấy đề là *Tố liên-liên*. Bạch lão-gia liền bỏ xuống mà xem đến bài thứ hai. Vừa xem được mấy câu đầu, đã có ý kinh-ngạc.

Bạch lão-gia nói:

— Bài thơ này thật có vẻ thanh-tân đáng yêu!

Khi xem đến mấy câu kết, đập bàn mà khen rằng:

— Thơ này là một tay kỳ-tài! Bỉ lâu nay ta không được trông thấy, chẳng hay người đâu thế này!

Nói xong, lật tên xem thì thấy đề là *Trương-ngũ-xã* tức là tên hiệu (*Trương-qui-như*), người huyện *Đan-dương*. Bạch lão-gia kinh-ngạc mà rằng:

— *Đan-dương* gần đây, có những bậc kỳ-tài như thế mà sao lại mai-một không ai biết tiếng!

Nói xong, liền cai nữ tỳ đi gọi nàng *Hồng-ngọc*. Nàng *Hồng ngọc* nghe lệnh thân-phụ gọi, vội-vàng chạy sang *Mộng-thảo-hiên*, Bạch lão-gia trông thấy liền thu-thư, cười mà bảo rằng:

— Hôm nay ta đã kén cho con được một người giai-tế!

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Chẳng hay là sĩ thân-phụ kén được người ở đâu?,

Bạch lão-gia nói:

— Vừa rồi có hai người nộp hai bài họa-vần thơ tân-liêu: một bài rất điên-rồ, còn một bài thì thật là bậc phong lưu tài-tử.

Nói xong, liền đưa bài thơ cần *Trương-ngũ-xã* cho nàng *Hồng-ngọc*, nàng *Hồng-ngọc* cầm lấy, xem đi xem lại, rồi nói:

— Bài thơ họa-vần này có ý-vị, quả là một tay thi-tứ xuất sắc, nhưng chẳng hay thân-phụ đã được biết người chưa?

Bạch lão-gia nói:

— Ta đều chưa biết người, nhưng xem bài thơ này thì quyết không phải phường tục-tử.

Nàng *Hồng ngọc* lại xem lại bài thơ một lượt nữa rồi nói:

— Con xem kỹ bài thơ thì người này thật chẳng kém chi thi *Lý-thái-bạch*, nhưng sao chữ viết thô-bỉ tục-trọc, hình như lại một người khác sao trộm chi đây: Thân-phụ nên phải xét kỹ lắm mới được.

Bạch lão-gia nói:

— Con nói có lẽ phải! Ấn là sáng mai ta cho mời hắn đến đây để điệc-bạch một bài, tự-khắc biết được thật giả.

Nàng *Hồng-ngọc* nói:

— Nếu vậy thì hay lắm!

Bạch lão-gia lại gọi *Đồng-nhi* đến mà bảo rằng:

— Sáng sớm ngày mai nhà ngươi cầm cái danh-thiếp của ta đi mời *Trương* tiên-sinh là một người đưa nộp thơ ngày hôm nay đến đây cho ta nói chuyện.

Đồng-nhi nói:

— Bẩm còn *Tố* tiên-sinh có phải mời hay không?

Bạch lão-gia cười mà bảo rằng:

— Anh chàng điên rồ kỳ mời đến làm chi!

Đồng-nhi vội-vàng lại ra. *Bạch lão-gia* lại đem bài thơ của *Tố-liên-liên* trao cho nàng *Hồng-ngọc* xem mà bảo rằng:

— Này con thử xem, phỏng có bật cười hay không!

Nàng *Hồng-ngọc* xem, cũng phải bật cười. Hai chữ con cũng nhau bình-phẩm văn-thơ.

Lại nói chuyện *Tố hữu-bạch* từ khi nộp thơ rồi trở về, *Trương-qui-như* lại giữ ở trong vườn hoa nồng rượu, mãi đến chiều tối mới về chùa.

Tỉnh-tâm hòa-thượng hỏi:

— Tố tiên-sinh nơi rượu ở đâu về thế?

Tố-hữu-bạch nói:

— Sáng hôm nay tôi phải vội đi, nhưng đêm qua đẹp chơi bóng trăng, bỗng gặp *Trương* tiên-sinh ở phía vườn hoa trước đây mời vào cùng họa thơ tân-liêu của *Bạch* lão-thư, sáng hôm nay lại cùng nhau đem nộp, thành ra chậm-trễ mất một ngày!

Tỉnh-tâm hòa-thượng nói:

— *Tố* tiên-sinh là một bậc phong-lưu thiếu-niên, lại có cao-tài. *Bạch* tiên-thư được kết-duyên cùng tiên-sinh thì thật không uổng-phụ cái công kén rể của *Bạch* lão-gia vậy.

Tố-hữu-bạch nói:

— Sự-thể chưa biết, thế nào, nhưng hãy biết rằng hãy giờ quấy-nhiễu hòa-thượng đây, trong lòng tôi rất lấy làm áy-náy!

Tỉnh-tâm hòa-thượng nói:

— Sao ngài lại nói như thế!

Dẫu ngài ở đây một năm cũng không hề chi! chỉ vì cảnh chùa sơ-sài, xin ngài tha lỗi!

Tố hữu-bạch nói:

— Hòa-thượng có lòng tế-tế, chúng tôi biết! Sau này nếu được phận nào sẽ xin báo đáp.

Tỉnh-tâm hòa thượng nói:

— Sau này tiên-sinh làm rể *Bạch* lão-gia thì tức là người trong một nhà, nhẽ-tất lại nói những câu khách-hoạ. Bây giờ hãy xin mời tiên-sinh xơi cơm tối.

Tố-hữu-bạch nói:

— Cơm thì không cần phải ăn, chỉ xin hòa-thượng hạn cho một chén trà rồi sẽ đi ngủ.

Tỉnh-tâm hòa-thượng lại sai người pha trà mời *Tố-hữu-bạch* uống, rồi mới cáo-từ lui ra. Đến ngày hôm sau, *Tố-hữu-bạch* ngủ dậy, chỉ hòn-hở mừng thầm mà đợi tin bài thơ tân-liêu.

Khi rửa mặt xong, đã toan sang hỏi nhưng lại *Trương-qui-như* thì bỗng thấy *Tỉnh-tâm* hòa-thượng đã đưa *Trương-qui-như* và *Vương-văn-khanh* cùng vào.

Tỉnh-tâm hòa thượng trỏ mà bảo rằng:

— *Tố* tiên-sinh trọ ở gian phòng này!

Tố-hữu-bạch nghe tiếng vội-vàng chạy ra đón. *Trương-qui-như* cười mà bảo rằng:

— *Tố* đại-huynh hôm nay nét mặt có hi-khí, chắc là bài thơ tân-liêu đã được trăng ý rồi!

Tố-hữu-bạch nói:

— Tiểu-đệ khi nào được cái hân-hạnh ấy, họa chăng chỉ có *Trương* đại-huynh!

Vương-văn-khanh cũng cười mà rằng:

— Hai đại-huynh ngoài miệng đều nói khiêm như thế, nhưng trong lòng chưa biết ý nghĩ thế nào.

Còn nữa.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)